

SKRIFTLIG FRÅGA TILL STATSRAÐ

Från Riksdagsförvaltningen
2020-07-16
Besvaras senast
2020-07-30

Till socialminister Lena Hallengren (S)

2019/20:1816 Uttalanden om privata aktörer inom äldreomsorgen

Inte ens under den värsta kris vi sett i modern tid tycks ideologi kunna läggas åt sidan i debatten om olika aktörer inom den svenska välfärden. Samtidigt som äldreomsorgens medarbetare anklagats för att ha fört in smittan i olika boenden ser vi argument om att äldreomsorg i privat regi skulle vara värre, och att det skulle vara ett av huvudskälen till den ättestupa som regeringen har banat väg för i Sverige. Faktum är att vi till och med har sett regeringsföreträdare antyda detta, där utrikesministerns uttalande i det tyska tv-programmet Deutsche Welle har blivit det mest uppmärksammade.

Dessa påståenden saknar faktagrund. Även om det inte finns några rikstäckande siffror som differentierar mellan överdödlighet på privata respektive offentliga inrättningar talar de jämförelser som finns lokalt sitt tydliga språk. Tvärtom har de kartläggningar vi sett snarare visat att privata äldreboenden klarat situationen bättre. Stockholms stads egna statistik från i början av juni visade att andelen smittade äldre var 27 procent lägre på privat drivna äldreboenden. I hemtjänst skiljde det 20 procent i antal smittade mellan privata och kommunala boenden. Siffror från SVT visade samtidigt att den så kallade överdödligheten är lägre på privata äldreboenden i Stockholm. Uppgifter från Sveriges Radio Uppland visar att dödligheten i covid-19 är 37 procent högre på kommunala äldreboenden i Uppsala län.

Dessutom har privata aktörer i större utsträckning gått betydligt längre beträffande åtgärder för att förhindra smittspridning.

De största aktörerna som driver äldreboenden i Sverige (Attendo och Vardaga) beslutade nästan tre veckor före regeringens nationella besöksförbud på äldreboenden att införa besöksförbud. Företaget Attendo valde även att gå så långt att medarbetare var tvungna att ta tempen på sina medarbetare innan de släpptes in på sina pass med olika brukare. Detta är en åtgärd som regeringen eller berörda myndigheter till dags dato fortfarande inte krävt av det offentliga, trots att regeringen tidigt under pandemin omöjliggjorde testning och smittspårning. För dessa åtgärder fick företagen initialt sorgligt nog kritik.

Precis som sju chefer inom den privata äldreomsorgen skrev i en debattartikel i Expressen har dessa aktörer stått ensamma i kampen mot coronaviruset från dag ett då regeringen tittade bort trots att all fakta fanns på bordet. Trots att socialministern påstått att Sverige stod redo att möta pandemin vet vi att

Sverige var allt annat än redo. Beredskapslagren var knappast välfyllda, och när äldreomsorgens olika aktörer larmade till sina leverantörer av hälso- och sjukvårdsmaterial fanns det inte mycket de kunde få. Vårdföretagare valde därför att dammsuga byggvaruhus på skyddsutrustning och köpa annat, såsom regnkläder, i vanliga affärer.

Flertalet undersökningar visar att medarbetarna i privat driven äldreomsorg är mer nöjda med sina arbetsförhållanden än de som har kommunen som arbetsgivare. Enligt Socialstyrelsens egna kvalitetsmätningar ser vi också att privata aktörer får ett bättre resultat än de offentliga, inte minst beträffande rutiner. På 14 av 16 kvalitetsindikatorer presterade privata aktörer bättre än det offentliga när det kommer till hemtjänsten, och inom äldreboenden var det hela 18 av 20 kvalitetsindikatorer.

Mot bakgrund av det vi vet är det närmast ohederligt att regeringsföreträdare och andra sprider myten om att privata aktörer inom äldreomsorgen skulle vara sämre än det offentliga, när det är glasklart att det snarare är tvärtom.

Med anledning av detta vill jag fråga socialminister Lena Hallengren:

Anser ministern att påståenden om att privata aktörer inom hemtjänst och särskilda boenden skulle ha hanterat coronapandemin sämre är problematiskt, och vad avser ministern i sådana fall att göra för att säkerställa att korrekta uppgifter sprids?

.....

Markus Wiechel (SD)

Överlämnas enligt uppdrag

Charlotte Rydell